

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«СНЯТИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

“Затверджено”
Наказ директора
ВСП «СФКЗВО «ІНДУ»

Іван КАЛИТЧУК
04.01.2024р. №2

Положення
про порядок проведення навчання і
перевірку знань з питань охорони праці

м. Снятин

1. Загальні положення

1.1. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці встановлює порядок навчання та перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників у процесі трудової діяльності, а також студентів навчального закладу під час трудового і професійного навчання.

1.2. Типове положення спрямоване на реалізацію в Україні системи безперервного навчання з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії.

1.3. Вимоги типового положення є обов'язковими для виконання усіма бюджетними установами незалежно від форм власності.

1.4. Нагляд за дотриманням вимог цього Типового положення здійснюють органи державного нагляду за охороною праці, а контроль - служба охорони праці центральних і місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування.

1.5. У цьому типовому положенні нижче наведені терміни вживаються у такому значенні:

- навчання з питань охорони праці - це навчання працівників, студентів з метою отримання необхідних знань і навичок з питань охорони праці або безпечного ведення робіт;

- роботи з підвищеною небезпекою - це робота в умовах впливу шкідливих та небезпечних виробничих чинників або така, де є потреба в професійному доборі, чи пов'язана з обслуговуванням, управлінням, застосуванням технічних засобів праці або технологічних процесів, що характеризуються підвищеним ступенем ризику виникнення аварій, пожеж, загроз життю, заподіяння шкоди здоров'ю, майна, довкіллю;

- спеціальне навчання - це щорічне вивчення працівниками, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою або там, де є потреба в професійному доборі, вимог відповідних нормативно-правових актів з охорони праці;

- стажування - набуття особою практичного досвіду виконання виробничих завдань і обов'язків на робочому місці установи після теоретичної підготовки до початку самостійної роботи під безпосереднім керівництвом досвідченого фахівця;

- дублювання - самостійне виконання працівником (дублером) професійних обов'язків на робочому місці під наглядом досвідченого працівника з обов'язковим проходженням протиаварійного і протипожежного тренувань.

2. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання працівників в установі.

2.1. Вивчення основ охорони праці в навчальному закладі, а саме: предмета «охорони праці», «основи охорони праці» проводиться за типовими навчальними планами і програмами з цього предмета і навчальних дисциплін, які затверджуються спеціально вповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки за погодженням із спеціально вповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

3. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці в навчальному закладі.

3.1. Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи а також студенти під час трудового і професійного навчання, проходять в установі, за рахунок роботодавця, інструктажі, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки у разі виникнення аварії.

3.2. Організацію навчання та перевірку знань з питань охорони праці працівників, у тому числі під час професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації в установах

здійснюють працівники служби кадрів або інші спеціалісти, яким роботодавцем доручена організація цієї роботи.

3.3. Особи, яких приймають на роботу, робота яких пов'язана з підвищеною безпекою, повинні пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною безпекою, один раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

3.4. Особи, які суміщають професії, проходять навчання. Інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці як з їхніх основних професій, так і з професій за сумісництвом.

3.5. Перед перевіркою знань з питань охорони праці в навчальному закладі для працівників організовується навчання: лекції, семінари та консультації.

3.6. Перевірка знань працівників з питань охорони праці в навчальному закладі здійснюється комісією з перевірки знань з питань охорони праці (далі - комісія) установи, склад якої затверджується наказом керівника. Головою комісії призначається керівник навчального закладу або його заступник, до службових обов'язків яких входить організація роботи з охорони праці, а в разі потреби створення комісій в окремих структурних підрозділах. Її очолює керівник відповідного підрозділу чи його заступник.

До складу комісії навчального закладу входять спеціалісти охорони праці, представники юридичної, виробничих, технічних служб, представник профспілки або вповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці. До складу комісії навчального закладу можуть залучатися страхові експерти з охорони праці відповідного робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та викладачі охорони праці, які проводили навчання.

Участь представника спеціального вповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці або його територіального управління у складі комісії обов'язкова лише під час первинної перевірки знань з питань охорони праці в працівників, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки.

Комісія вважається правочинною, якщо до її складу входять не менше трьох осіб.

3.7. Усі члени комісії у порядку, установленому Типовим положенням, повинні пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці.

3.8. Перелік питань дня перевірки знань з охорони праці працівників, з урахуванням специфіки виробництва, складається членами комісії та затверджується роботодавцем.

3.9. Формою перевірки знань з питань охорони праці працівників - тестування, залік або іспит. Тестування проводиться комісією за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести тощо), залік або іспит - за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування.

3.10. Результат перевірки знань з питань охорони праці з робіт, визначених переліком робіт з підвищеною небезпекою, а також там, де є потреба у професійному доборі, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці, до виконання яких допускається працівник, оформляється протоколом засідання комісії з перевірки знань з питань охорони праці (додаток 1).

Особам, які під час перевірки знань з охорони праці виявили задовільні результати, видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці. При цьому в протоколі та посвідченні у стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці та з безпечного виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань.

3.11. Працівникам, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці в своїй установі видача посвідчень є обов'язковою лише тим, хто виконує роботи підвищеної небезпеки.

3.12. При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці працівники протягом одного місяця повинні пройти навчання і повторну перевірку знань.

3.13. Не допускаються до роботи працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці.

3.14. Організаційне забезпечення роботи комісії (організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення і облік посвідчень про перевірку знань з питань охорони праці) покладається на суб'єкт господарської діяльності, яким проводилось навчання з питань охорони праці. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці не менше 5 років.

3.15. Відповідальність за організацію і здійснення інструктажів, навчання та перевірку знань працівників з питань охорони праці покладається на роботодавця.

3.16. Представники профспілок, уповноважені найманими працівниками особи, як члени постійно діючих комісій з перевірки знань з питань охорони праці, проходять навчання з питань охорони праці відповідно до Типового положення, а перевірку знань у порядку, визначеному відповідними громадськими організаціями за участю представника спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

4. Спеціальні навчання і перевірка знань з питань охорони праці.

4.1. Посадові особи та інші працівники, зайняті на роботах, зазначених у Переліку робіт з підвищеною небезпекою та Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом МОЗ та Держнаглядохоронпраці від 26.01.05 № 15 і зареєстрованому Міністерством юстиції України 15.02.05. з № 232/10512 (далі - роботи підвищеної небезпеки), проходять щорічне спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

4.2. Спеціальне навчання з питань охорони праці може проводитись як безпосередньо в навчальному закладі, так і іншим суб'єктом господарської діяльності, який отримав в установленому порядку відповідний дозвіл.

4.3. Спеціальне навчання з питань охорони праці проводиться в установі за навчальними планами та програмами, які розробляються з урахуванням конкретних видів робіт, виробничих умов, функціональних обов'язків працівників і затверджуються наказом.

4.4. Перевірка знань з питань охорони праці після проведення спеціального навчання проводиться комісією установи.

5. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб.

5.1. Перелік посад посадових осіб, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці, під час прийняття на роботу і періодично, один раз на три роки, навчаються згідно з Типовим тематичним планом і програмою навчання з питань охорони праці посадових осіб.

5.2. Керівники навчального закладу, фахівці служби охорони праці, члени комісій з перевірки знань з питань охорони праці навчального закладу; викладачі охорони праці навчального закладів проходять навчання у Головному навчально-методичному центрі Держнаглядохоронпраці.

Перевірка знань з питань охорони праці цієї категорії посадових осіб проводиться комісією Створеною наказом спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

5.3. Посадові особи, крім зазначених у п. 5.2, проходять навчання і перевірку знань з охорони праці стосовно робіт, що входять до їх функціональних обов'язків, в навчальному закладі.

5.4. Майстри та інструктори виробничого навчання, керівники виробничих практик та інші посадові особи, які викладають питання охорони праці з безпечного ведення робіт, проводять інструктажі з охорони праці з студентами.

5.5. Особи, відповідальні за технічний стан і безпечну експлуатацію машин, механізмів, обладнання підвищеної небезпеки та посадові особи, службові обов'язки яких пов'язані з:

а) керівництвом та контролем за виконанням робіт з підвищеною безпекою;
б) будівництвом, експлуатацією, реконструкцією, технічним переоснащенням, консервацією та ліквідацією об'єктів підвищеної безпеки;
в) підготовкою персоналу дня обслуговування машин, механізмів та устаткування підвищеної безпеки;

г) розробкою нормативно-правових актів з питань виготовлення, монтажу та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної безпеки та об'єктів підвищеної безпеки, під час навчання згідно з Типовим положенням, проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці в обсязі виконуваної ними роботи.

5.6. Позачергове навчання і перевірка знань посадових осіб, а також фахівців з питань охорони праці проводяться при переведенні працівника на іншу роботу або призначенні його на іншу посаду, що потребує додаткових знань з питань охорони праці.

Посадові особи, у тому числі фахівці з питань охорони праці установи, де стався нещасний випадок (професійне отруєння) груповий або із смертельним наслідком, повинні протягом місяця пройти позачергове навчання і перевірку знань з питань охорони праці в порядку встановленому Типовим положенням, якщо комісією з розслідування встановлено факт порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Позачергове навчання з метою ознайомлення з новими нормативно-правовими актами з охорони праці може проводитися у формі семінарів.

6. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці.

6.1. Працівники, під час прийняття на роботу та періодично, повинні проходити в навчальному закладі інструктажі з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також з правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

6.2. Працівники, під час прийняття на роботу, при проходженні вступного інструктажу проходять навчання-інструктаж по електробезпеці з присвоєнням 1-ої або 11-гої групи з електробезпеки.

Запис про проведення навчання із зазначенням отриманої групи з електробезпеки здійснюється в журналі протоколів перевірки знань.

6.2. За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці (далі -інструктажі) поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

6.3. Вступний інструктаж:

Проводиться:

- з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади:

- з працівниками інших організацій, які прибули в навчальний заклад і беруть безпосередню участь і виробничому процесі або виконують інші роботи для навчального закладу;

- з студентами, які прибули в навчальний заклад для проходження трудового або професійного навчання;

- з екскурсантами, в разі екскурсії в навчальний заклад;

Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці в приміщенні, що спеціально для цього обладнано, з використанням сучасних та наочних посібників за програмою, розробленою службою охорони праці з урахуванням особливостей виробництва. Програма та тривалість інструктажу затверджується керівником навчального закладу.

Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці, який зберігається службою охорони праці або працівником, який відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття на роботу.

6.4. Первинний інструктаж проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) в навчальний заклад або до фізичної особи, яка використовується як наймана праця;
- який переводиться з одного структурного підрозділу до іншого;
- який виконуватиме нову для нього роботу;
- відрядженим працівником іншої організації, який бере безпосередню участь у виробничо-навчальному процесі навчального закладу;

Проводиться з усіма студентами навчального закладу:

- до початку навчального процесу;
- перед виконанням кожного навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо;

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за діючими в навчальному закладі інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

6.5. Повторний інструктаж проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань з первинного інструктажу.

Повторний інструктаж проводиться в терміни, визначені нормативно-правовими актами з охорони праці, які діють у галузі з урахуванням конкретних умов праці, але не рідше:

- на роботах пов'язаних з підвищеною небезпекою, – 1 раз на 3 місяці;
- для решти робіт – 1 раз на 6 місяців.

6.6. Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті з охорони праці:

- при введенню в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при змін технологічного процесу, заміні модернізації устаткування, приладів та інструментів, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- при перерві в роботі виконання робіт більш ніж на 30 календарних днів – для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт – понад 60 календарних днів.

Позаплановий інструктаж з працівниками, студентами проводиться під час навчання при порушеннях ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій тощо.

Позаплановий інструктаж може проводитися індивідуально з окремими працівниками або групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначається в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

6.7. Цільовий інструктаж проводиться з працівниками:

- при ліквідації аварії або стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства, оформляється наряд-допуск, наказ або розпорядження.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремими працівниками з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначається залежно від виду робіт, що виконуються.

6.8. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі завершуються перевіркою знань з охорони праці у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих знань безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань після цільового інструктажу допуск до виконання робіт не надається. Повторна перевірка знань при цьому не дозволяється.

6.10. Про проведення первинного, повторного, позапланового і цільового інструктажів та допуск до роботи, особа, яка проводила інструктаж, вносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці.

Сторінки журналу реєстрації інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

6.11. Тематика та порядок проведення інструктажів з питань охорони праці для студентів під час навчання у навчальному закладі визначається нормативно-правовими актами в галузі освіти.

7. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи.

7.1. Новоприйняті в навчальний заклад працівники після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом досвідчених, кваліфікованих працівників пройти стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання протягом не менше 6 змін. Стажування або дублювання проводиться, як правило, під час професійної підготовки на право виконання робіт з підвищеною небезпекою у випадках, передбачених нормативно-правовими актами з охорони праці.

7.2. Допуск до стажування (дублювання) оформляється наказом.

У наказі визначається тривалість стажування (дублювання) та вказується прізвище працівника, відповідального за проведення стажування (дублювання).

7.3. Перелік посад і професій працівників, які повинні проходити стажування (дублювання) визначається керівником навчального закладу відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці. Тривалість стажування (дублювання) залежить від стажу і характеру роботи, а також від кваліфікації працівників.

7.4. Роботодавцю надається право своїм наказом звільнити від проходження стажування (дублювання) працівника, який має стаж роботи за відповідною професією не менше 3-х років або переводиться з одного підрозділу до іншого, де характер роботи та тип обладнання, на якому він працюватиме, не змінюється.

7.5. Стажування (дублювання) проводиться на робочих місцях свого навчального закладу. У процесі стажування працівники повинні виконувати роботи, які за складністю, характером, вимогам безпеки відповідають роботам, що передбачаються функціональними обов'язками цих працівників.

7.6. У процесі стажування (дублювання) працівник повинен:

- закріпити знання щодо правил безпечної експлуатації технологічного обладнання, технологічних і посадових інструкцій з охорони праці;
- оволодіти навичками орієнтування у виробничих ситуаціях і аварійних умовах;
- засвоїти в конкретних умовах технологічні процеси і обладнання та методи безаварійного керування ними з метою забезпечення вимог безпеки праці.

7.7. Після закінчення стажування (дублювання) та при задовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці наказом (розпорядженням) директора навчального закладу (або керівника структурного підрозділу) працівник допускається до самостійної роботи, про що робиться запис у журналі реєстрації інструктажів, у протилежному випадку, якщо працівник не оволодіє необхідними виробничими навичками чи отримав незадовільну оцінку з протипожежних тренувань, то стажування (дублювання) новим наказом може бути продовжено на термін не більше двох змін.